СОВЕТСКИ IИЛМАН КЕРДА КОТАЛО!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
СВЕТ
арадувл 1923 шера дениз

№ 65 (2690)
КIиранди
12
август
1962 шу
Мах 2 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

В. Жаринова плакат. ТАСС фотохроника.

ТАСС-а ХОАМ

1962 шера, 11 августа московски ханах 11 сахьати 30 минути яьлча Лаьттан спутника орбита тIа даьккхад «Восток-3» яха, Советски Союза гражданина летчика-космонавта майора новкъоста Николаев Андрияна Григорьевича леладеш дола космически кема.

Кема урагIдахиитад укх тайпара гIулакхаш кхоачашде:

— космически полета хьалаша сага дегIа беча Iоткъамах дола керда хIамаш тахка;

— дозал доацача хьалашка саго беча балха тохкам бе;

— космически полета хьалашка деча Iилман тохкамий хоадам боллаш бола боарам сагага кхоачашбайта;

— космически кемай системаш а бувзама, управлене, лаьтта Iовоссийтара средстваш а дIахо эргадаха;

ЛаьрхIачун гаргарча орбита тIа даьккхад «Восток-3» яха кема-спутник. ХьалхагIа хьакхаьчача хоамех кема-спутника Лаьттанна гонахьа го боаккхаш яьккха ха 88,5 минут я, Лаьттан тIехен кIезигагIа гаьна ялари (перигее чу) дукхагIа гаьна ялари (апогее чу) шо-шоашта доаггIача тайпара 183 километри 251 километри да, орбита плоскоста наклона са экватора плоскостага 65 градусага кхоачаш ба.

«Восток-3» яхача космически кемаца хадданза шинна а оагIорахьара радиобувзам лоаттабу.

Летчика-космонавта новкъоста Николаева даьча хоамех а, хIаьта иштта телеметрически телевизионнии системий новкъосталца хьанийцача бокъонца долча хоамех а, цо дика лайний кема орбита тIа доаккхаши дозал доацача хьалашка воалаши йола ха. Новкъост Николаев могаш-маьрша ва.

Летчика-космонавта новкъоста Николаева ший передачаш ю 20,006—143,625 мегагерц йолча частотех. Кема тIа оттаяь я 19,995 мегагерц йолча частотах болх беш йола «сигнал» яха передатчик.

Космически кема тIа латта еррига бортови системаш болх дика беш я.

Кхоачашде деза декхараш

Из дар укх деношка «Красный молот» яхача завода профсоюзни конференце дийцарий керттера маIан. Укхаза дийцар хьалхарча ах шера коллективни договор кхоачашдара гIулакх.

Завода директора нов. Колесниковеи завкома председатела нов. Макалинеи докладаш яьчул тIехьагIа къамаьлаш даьраша белгалдаьхар лоархIамера кхоачамбоацараш. Номенклатурах йола заданеш кхоачашъяьяц заводо, къахьегама дисциплина телхаеш а цхьацца хатараш долаш а моттигаш нийслу заводе.

Бизза пайда эцац наха чуIе цIенош дара хьахийцача ахчах. Моттигаш нийслу алапеш хан-ханнахьа дIа ца телаш а.

Болат лоаладеча цеха мастера нов. Сергеевеи, газорезчика нов. Бескараваннеи, 2-ча цеха начальника заместитела нов. Ващенкоси дийцар Iана кийчо е езалга, производствана эшаш йола оатхалаши спецодеждеи Iалашъе езаш хилар, цехашкара столовеш вIаштIехьъяхар.

Парткома секретара нов. Ведерникова ший къамаьл хетадир наха чуIе цIенош хьалдара, 1958 шера дениз укх шерралца завода болхлошта 1770 квадратни метр чуIе цIенош хьалдар белгал а доаккхаш.

Конференце дакъа лаьцараша белгалдаьккхар социалистически яхь лерттIа вIаштIехьъяккхареи дикагIа йола опыт йоаржаяреи лерттIа йоакхо еш ца хилар.

Конференце тIаийцар производственни планаш кхоачашъярахи болхлой вахара хьалаш тоадарахи йола резолюци.

Е. СВЕНТИЦКИЙ, инженер.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ГIИШЛОИ ОРГАНИЗАЦЕЙИ ГIИШЛОИ МАТЕРИАЛИЙ ПРОМЫШЛЕННОСТА ПРЕДПРИЯТЕЙИ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

Къахьегаме доккхий толамаш дахарах а «ГIишлонхой Ди» дездарца дувзаденна а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота луйла Нохч-ГIалгIай АССР гIишлой организацейи гIишлой материалий промышленноста предприятейи укх болхлошта:

Агеев Иван Максимовича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Гудермесерча кирпишкий завода экскаватора машиниста.

Айрапетян Эдуард Григорьевича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлош еча Управлене № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене каменщика.

Алыкина Мария Михайловнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Старопромысловски кирпишкий завода шихтовщицайна.

Аушев Османа — «Чечингстрой» треста башенни крана крановщика.

Баширова Тумишайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Грозненерча слюдяной фабрика щипальщицайна.

Дороднов Петр Ильича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой управлене гIонна йолча предприятей комбината столяра.

Евлоев ИсмаIалий Дауда — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой управлене технически материалаш тIакхухьача контора грузчикий бригадира.

Еременко Николай Ильича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза мехкдаьтта чакхдоахачеи химически промышленноста управлене № 6 йолча гIишлой-монтажни управлене каменщикий бригада бригадира.

Зелепукина Пелагея Андреевнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза механизаце Управлене башенни крана машиниста.

Иванова Нина Павловнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Грозненски слюдяной фабрика резчицайна.

Иволжатов Александр Дмитриевича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 8 йолча гIишлой-монтажни управлене каменщика.

Имадова ИбрахIима Розайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза МагIалбикерча кирпишкий завода выгрузчицайна.

Калинкин Иван Платоновича — РСФСР гIишлой Министерства «Кавэлектромонтаж» яхача треста гIишлой-монтажни управлене электромонтерий бригада бригадира.

Колпаков Афанасий Степановича — РСФСР гIишлой министерства № 7 йолча треста гIишлой-монтажни управлене участка начальника.

Лузиков Иван Милентьевича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Грозненски № 2 йолча кирпишкий завода кирпишк йоттачоа.

Люткина Татьяна Николаевнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Грозненски № 1 йолча кирпишкий завода кирпишк пишка чууттаечоа.

Марсубян Карапет Назаровича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза къаьсттача гIишлой-монтажни управлене сантехникий бригада бригадира.

Михайличенко Нина Павловнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 5 йолча гIишлой-монтажни управлене наькъашкарча болхлой комплексни бригада бригадира.

Онищенко Иосиф Захаровича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 3 йолча гIишлой-монтажни управлене балхаш дайтача воккхагIволча болхлочоа.

Павленко Вера Матвеевнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене маляра.

Панков Григорий Кузьмича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 10 йолча гIишлой-монтажни управлене штукатурий бригада бригадира.

Петросян Владимир Амбарцумовича — «Чечингстрой» треста № 1 йолча гIишлой управлене балхаш дайтачоа.

Потемкин Михаил Ивановича — № 54 604 йолча воински частерча слесарий бригада бригадира.

Протасова Антонина Григорьевнайна — РСФСР гIишлой Министерства «Стройтермоизоляце» треста гIишлой-монтажни управлене изолировщикий бригада бригадира.

Саблин Николай Степановича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене жилищно-коммунальни контора маляра-штукатура.

Туликов Рамазан Абухаджиевича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 9 йолча гIишлой-монтажни управлене слесара-арматурщика.

Усманов Алсбика — Нохч-ГIалгIай Совнархоза рудни йоацача материалий Управлене «Аргунский» карьерерча болхлой бригадира.

Хасбулатова Дашийна — «Чечингстрой» треста № 1 йолча гIишлой управлене каменщика.

Холодова Валентина Александровнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 2 йолча гIишлой-монтажни управлене арматурщика.

Цвех Елена Тихоновнайна — Нохч-ГIалгIай гIишлой Управлене № 7 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлочоа.

Чернейкин Павел Минаевича — Нохч-ГIалгIай Совнархоза автогенно-карбидни завода воккхагIа волча аппаратчика.

Черниченко Юлия Денисовнайна — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 9 йолча гIишлой-монтажни управлене отделочни балхий бригада бригадира.

Шаднев Iумара Iусмана — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Наьсарен-Вокзалерча кирпишкий завода слесара.

Шепелев Федор Алексеевича — РСФСР гIишлой Министерства электромеханически завода мастера.

Юсупов Юсупа Бахьауддина — Нохч-ГIалгIай Совнархоза гIишлой Управлене № 2 йолча гIишлой-монтажни управлене лаьтта оахкачоа-бетонщика.

Яфиханов Iаддал-Хьамида — Нохч-ГIалгIай Совнархоза Шаьларча аьшкабетонни конструкцей завода бетонщикий бригада бригадира.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. КОМАРОВ.

г. Грозный, 1962 шера 10 август.

Сийлахь ба шун къахьегам, гIишлонхой!

Парте XXII-ча съездо тIаийца Программа мамогга сихагIа кхоачашъе гIерташ къахьегаш ба советски нах. Царна юкъе лоархIаме моттиг дIалоац гIишлонхоша.

Вай экономика, культура, Iилма дегIадоаладара хьинаре дакъа лоац цар. Заводаш, фабрикаш, мартеновски пишкаш, Iилмани культураи учрежденеш дукхагIа хьал мел ю чIоагIлу Даьхен низ, тоалу наьха вахар.

Шоай сийлен декхар кхета а деш, ди тIехьа керда коталонаш йоахаш хьабоагIа гIишлонхой. Мала варгва царна карагIдаьннараш дийца!

Алхха семилетка диълагIча шера хьалхарча ах шера вай мехка паччахьалкхен чотах хьалдаьд 20 миллион квадратни метр нах чубаха цIенош. Из хул соахка цу хана хинначул 26 процент дукхагIа. Укх шера хьалхарча ялх бетта соахка цу хана хинначул шозза дукхагIа хьалъяьй школаш, 40 процент дукхагIа яьй больницаш, хIаьта берий учрежденеш—60 процент.

ТIехь-тIехьагIа дукхагIа пайда эц гIишлонхоша Iилма гучаяьхача прогрессивни методех. ДукхагIа ду йоккхача панелех дола цIенош, шерагIа юкъекхухь аьшкабетон. Индустриальни ларда тIа боаккхаш латт гIишлошъяра болх.

Тахан шоай цIей дезду гIишлонхоша.

Беррига советски гIишлонхой санна, цу денна дикача толамашца накъа баьхкаб Нохч-ГIалгIайчен гIишлонхой а. ДикагIа вIаштIехьбаьккхаб гIишлонхой болх, дукхагIа терко ю гIирсашка дIадодар лохдара, материалий кхом бара, гIишлоний дикал лакхъяра.

Семилетка диълагIча шера дикка шоай болх тоабаьб гIишлошъеча № 5 йолчеи совнархоза механизацеи управленеша, № 6 йолча мехкдаьтта доаккхачеи газовойи промышленноста управлене, кхычар а.

Хозача къахьегама совгIаташца шоай цIейна накъа енай совнархоза йиълагIча СМУ-на чуйоагIа Хаджиев Шамсуддин керте латта бригада. Эггара хьалхарчарца йолаенна бригада комплексни хьисапе балхаш де. Цунах Iалаьмате доккха беркат даьннад.

ЦIи хеза ва № 3 йолча СМУ — штукатурий комсомольско - кагирхой бригада бригадир Серазитдинов Борис. Ший дикагIа йола бригада кхыхунга дIа а енна тIехьаюсача бригаде балха вахар Серазитдинов. ХIанз цо кулгалду штукатурий бригада СМУ дикагIчарех лоархIаш я.

Дикача къахьегама толамашца белгалъяьннай Наьсарерча электрифицированни инструментай завода болхлошта цIенош деш йола Тумгоев Исраил керте латта каменщикий бригада а.

Укх шера хьалхарча ах шера 46,4 эзар квадратни метр нах чубаха цIенош хьалдаьд республике. Из хул соахка цу хана хьалдаьчул 2,4 эзар квадратни метр дукхагIа. Цхьабакъда, хIаьта а 64 процент мара кхоачашъяьяц нах чубаха цIенош хьалдара план. Грозненерча йиъ организаце: № 1 йолча СУ, Ремстройуправлене, № 2 йолча СМУ, ГАРО завода планах доагIачул пхи эзар гаргга квадратни метр кIезигагIа даьд нах чуIе цIенош. Из бахьан долаш 132 дезал бисаб квартираш дIа ца кхоачаш. Юкъера дIалаьрхIача республика гIишлонхоша ялх бетта планах йоагIачул 19 эзар квадратни метр моттиг кIезигагIа еннай.

Iалаьмате ледара лел боккха лоархIам бола промышленни объекташ хьалъелга а. № 9 йолча СМУ сов шортига ю Грозненски химзаводе хьалъеш латта синтетически этилови спирт доаккха цех, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе — Г-49-1 установка, кхыйола объекташ.

ЦIенхаштта тоабе безаш ба школаш, интернатий общежитеш, дарбан а берий а учрежденеш хьалъяра болх а.

Соахка октябрь бетта йистеяла езаш яр Наьсарен-Вокзале хьалъеш латта школа-интернат. Цхьабакъда, из укх шера йоале а тамаш йолаш я.

Кхы а дуккха кхоачамбоацараш нийслу гIишлонхой балха юкъе.

ДукхагIча даькъе уж нийслу материалехи средстваехи нийса пайда ца эцар бахьан долаш. СихагIа, согатагIа хьалъяьяха езача гIишлошта хьожабе беза кхоачам хиллал болхлой, материалаш, ахча. Республике моттигаш нийслу гIирсаш дIадола а дийя, уж йисте ца доахаш дуккхача шерашка латташ. Из вIалла ла мегаргдоацаш хIама да!

ГIишлош сихагIа хьалъяра, царга дIадодар лохдара Iалаьмате чIоагIа новкъарле еш да цхьаькха а. Дуккхача гIишлоний халача балхашта механизаци яьяц, хIаьта йолча механизмех а хайра пайда а эцац. Машинашца дIа-юха кхухьаш дукха кирпишк йох, цемент йов. КIезига нийслац хьалдаьдаьнна гIирсаш дуккха а гIалаташ доахкаш, динза хIамаш дисаь дIалуш а. Парте райкомаш, юххьанцара партийни, комсомольски, профсоюзни организацей кулгалхой декхарийла ба гIишлонхой ерригача материальнии къахьегамеи торонех бизза пайда эцара оарцагIбаха, хьалъеш мел латтача объекташта тIахьожам лоаттабе.

ШерагIа йоаржае еза гIишлонхошта юкъера социалистически яхь. Махулла дукхагIа пайда эца беза хьалха латтарий балха опытах, прогрессивни методех.

Коммунизм хьалъяра хьинаре дакъа лоац советски гIишлонхоша. Цудухьа де а доагIаш цар турпалерча къахьегама сий ду вай халкъо. Ерригача торонех пайда а эцаш сихеи дикеи гIишлош хьалъяра оарцагIабовла беза гIишлонхой. Из декхар толамца кхоачашдара шоай дерригa хьинар, говзал тIаерзае, гIишлонхой!

Сурта тIа: Новогрозненски ТЭЦ-а хьалхле лелаю гIишлонхой бригада. ХIара бетта цу бригада къахьегамхоша 145 процент кхоачашъю план. (Аьрдехьара аьттехьа) С. Андреев, П. Пензин, бригадир В. М. Прокопов, В. Трегубов, Б. Доброштанов, Ф. Киров, С. Чумаков, М. Магомадов.

В. Дзисяка сурт.

Туркменски литература декада

Российски Федераце яздархой Союзо соцам баьб РСФСР-ре 25-ча августа дениз 4-ча сентябре кхаччалца Туркменски литература декада дIаяхьа. Цу декаде дакъа лоацаш хургба Туркмене дикагIа лоархIаш бола яздархой: Кербабаев Берды, Сейтлиев Кара, Атаджанов Ата, Эсенова Тоушан, Сейтаков Беки, Хаидов Аллаберды, Саидов Мамед, Аборский Александр, Мухтаров Гуссейн, иштта кхыбараш а.

Декада йолча хана Туркменера литератораш хургба Нохч - ГIалгIай, Дагестана, Черсий-Балкхарой мехкашка, Москве, Рязане. Цу мехкашкарча наха цар йовзийтаргья шоай творчество. Вай республике хургба уж 28—29 августа. Туркменера яздархой вIашагIкхетаргба Грозненерча химически завода, ЦРМЗ, Наурски, Наьсарен, Советски районашкарча къахьегамхоща.

Туркменерча хьаьшашца вай республике хургба РСФСР яздархой Союза секретараш бола Бабаевский Семен, Кешоков Алим, Дагестана халкъа поэт Гамзатов Расул, иштта кхыбараш.

Нохч - ГIалгIай яздархой кийчлуш ба Туркменера хьаьший безаме тIаэца. Туркмене яздархой произведенеш нохчийи гIалгIайи метташка йоахаш къахьегаш ба вай республикера яздархой: М. Мамакаев, Б. Зязиков, Х. Муталиев, А. Ведзижев, Х. Эдилов, М. Сулаев, иштта кхыбараш а.

Б. КОСТОЕВ.

ДИКАГIА, СИХАГIА, ДАРЕГIА ХЬАЛЪЕРГЬЯ ВАЙ ГIИШЛОШ!

Наьсарен-Вокзале бахача наха хьалдеш латт 48 квартира йолу пхиъ цIа. Уж хьалдеш боахк «Чечингстрой» треста номер кхоъ йолча гIишлой управлене къахьегамхой. Царех ши цIа укх шера кхоалагIча квартале эксплуатаце дIадала лерхI гIишлошъераша.

Из декхар кхоачашдара низи хьинари ца къовсаш болх бу цар.

Сурта тIа: Наьсарен-Вокзале керда цIенош хьалдеча дикагIа болча болхлоех йола каменщица Мархиева Фатима.

И. Плиева сурт.

БАЛХА ОВСАРЛЕ ЛАКХАЯККХА

«Сельстрой» треста аьшкабетона изделеш хьаеча заводе хьинаре къахьегаш я А. Козлова кулгалду арматурщиккий бригада. Коммунистически къахьегама бригада цIи яккхара яхье даьнна чIоагIа къахьег оаха. Тха бригаде дика болх барца белгалбаьнна ба А. Поляков, Т. Дюк, А. Айдаев, С. Завершинский, иштта кхыбараш а. Паччахьалкхен план хIара бетта тIехкхоачашъю оаха.

ХIара бетта зIамига аьшкасаьргий доакъош вIашагIа а хетташ царех арматурен блокашта эшаш йола тайп-тайпара чIугарчи ярца паччахьалкхенна дукха аьшк кходу оаха.

Диъ-пхе шера арматурщика специальностах болх беш ба тха дукхагIбараш. Цудухьа балха овсарле а дикка лакха я тха. Лоадам боацаш йола ремонт ремонтникашка а ца хьежаеш оахош ю оаха. Цо торо хулийт болх сихагIа бе а, ха зехьа ца йойта а.

Хоза къахьегама совгIаташ кийчдаьд оаха гIишлонхой Ден сийна. Толамца кхоачашъяьй оаха ворхI бетта план, дукха материалаш а кхоеш.

У. АЙДАЕВ,
арматурщик.

Керда гIишлош хьалъеча боагIа

ТIехь-тIехьагIа тоалуш, хозлуш йоагIа Целинокраера столица. Махулла сихагIа из керда яккхара къаьнача цIеношта меттел 4—5 этаж йола керда гIишлош хьалъяь а хьалъеш а латт цига.

Город эргайоаккхача болх бераш дукхагIбараш моттигера а тIабаьхка а кагирхой ба.

Целинограде керда гIишлош хьалъяра шоай техникаца, кадращца, гIишлоний материалашца Москвера, Ленинградера къона специалисташ баьхкаб. Хоза а сиха а ду цар гIишлонаш хьалъяра балхаш. Масала, 24—26 балха дийнахьа пхи-пхи этаж йолаш дола нах чуIе лаьрхIа керда цIенош хьалду цар.

Тха моттигерча гIишлошъераша хьаIомаю тIабаьхкача кагирхой къахьегама опыт.

1965 шу хьатIакхачалехьа город эргаякххара а тоаяра а гIишлонхой де дезараш доккхий балхаш да. Из лоархIам бола декхар кхоачашдара дукха кагирхой боагIа цига вай мехкарча тайп-тайпарча моттигашкара болх бе. Москвера, Ленинградера, Минскера, Киевера, иштта кхыйолча городашкара кагирхой хургба Целинограде.

Керда гIишлош хьалъеча бахка лаьрхIад Нохч-ГIалгIайчен кагийча нахеи мехкарашеи. Кхыча моттигашкара тIабаьхкача кагирхошта эша деррига хьалаш дика Iалашдергда цига.

Геттара раьза хинна тIаэцаргба оаха тхоайцига баьхка къона энтузиасташ.

З. ШАРИФУЛЛИН,
«Целиноградстрой» треста дешара комбината начальник.

Студенташа баркал аргда

«Чечингстрой» треста № 1 йолча управлене доккхий толамаш доахаш, шоай балха говзал лакхайоаккхаш къахьегаш я Харченко Василе кулгалду плотникий комплексни бригада. Тха бригаде болх беш 26 саг ва. ХIанз педучилища общежити хьалъеш да тхо. Шу долалуча хана оаха соцам бир хIара бетта паччахьалкхен план 105—110 процент кхоачашъе.

ТIаийца социалистически декхараш кхоачашдаь а ца Iеш хIара бетта план 120—136 процент кхоачашъю.

Бригадерча хIара болхлочун тайп-тайпара балха говзалаш хиларца денгара-денга балха овсарле лакхайоал. Бригаде цхьаккха саг вац цаъи шиъи балха говзал йоацаш. Масала, В. П. Харченко плотника, штукатура, плиточника, паркетчика говзалаш ховш ва, Ю. Лебедев штукатура, плотника, каменщика балха говзалаш йолаш ва.

Тоъал ха я тха бригада коммунистически къахьегама цIи яккхара яхье яьнна. Дика болх барах гIишлонхой Ден сийна тхона совгIата вымпели, тха участкана карара кара тела ЦIе байракхи еннай.

Бригадера дукхагIа бола болхлой балхара йистебаьлча сайрийнарча кагирхой школашка дешаш ба. Царна юкъе ба нн. Самаркин, Хамхоев, Априсян, иштта кхыбараш а. Нов. Авонесьяна кулгалдеча бригадаца яхье даьннад тхо. ВорхIлагIа ноябрь тIакхачалехьа 440 сага моттиг йола педагогически училища общежити яь яккха соцам баьб тха участка гIишлонхоша.

В. ХАРЧЕНКО,
плотник.

Къахьегамца даькха сий

Советски халкъа хьашт долаш, цо хам беш хIама да гIишлонхошта карагIдувлараш. Цудухьа чIоаггIа доккхал ду цар шоай балхах, цунах хьахулачох.

— Доккхал мишта дац, — йоах каменщикий бригада бригадира Хаджиев Шамсуде,— оаха хьалдаьча цIеношка ваха мел хайначун дог хьоасташ тха къахьегам хилча. Дега тоам хул тхона оахош хьалдаьча цIеношка баха хайша нах деган гIоздаьнна бIаргабайча. Цудухьа тIехь-тIехьагIа дикагIа, хозагIа, паргIатагIа цIенош хьалде, тхоай говзал хIара денна лакхъе гIерт тхо.

Грозне эггара хьалхара ярашца йолаелар совнархоза йиълагIча СМУ чуйоагIа. Хаджиев керте латта бригада комплексни хьисапе болх бе. Цудухьа лакхделар цун къахьегама сий а.

Цхьан шереи ах шереи кердача тайпара болх беш бригадо дикка доккхий технико-экономически хьокхамаш даьхад, хIаьта укх шера къаьстта лакха да цун производственни толамаш. Ялх бетта диззача шера йола план кхоачаш а яь хьатIадоагIача шера чотах болх беш я бригада хIанз, дикка лохбаьб цо хIара квадратни метр цIеношка дIабода мах, кхояьй итташ кубометраш хьун материал, сборни аьшкабетон, хьалхагIарчул цкъаи ахаззеи сихагIа хьалду цIенош. Цу дерриганеша торо хилийтай болхлой алапеш дикка лакхде а.

Мишта вIаштIехьдаьннад комплексни бригада иштта доккхий толамаш даха? Цу хаттара эггара нийсагIа дола жоп — из бригада комплексни хилар да.

Хьалха нах чубаха цIенош хьалдеча болх беш каменщикий, плотникий, монтажниний, подсобни болхлой массехк бригада хулар. Цхьан ритмах болх бе вIаштIехьдалацар цар. Цхьайолча хана балхаш соцаш моттигаш а нийслора, хIана аьлча ерригача бригадай болх цхьоаггIа дIабодацар. Из бахьан долаш заданеш кхоачашъяцар.

Уж тайп-тайпара бригадаш вIашагIтехар цхьа комплексни бригада а яь. Цунца ба каменщикаш, плотникаш, транспортни болхлой — веррига а 36 саг. Бригада керте латт гIулакх дика довзаш а йоккха опыт йолаш а вола мастер-каменщик Хаджиев Шамсуди.

Каменщикаша кирпишках пенаш хьалдотт, сборни аьшкабетона конструкцеш вIашагIъехк, хIаьта плотникашеи транспортни болхлошеи царна новкъостал ду. Иштта Iомаю бригада членаша смежни говзалаш. Каменщикаша Кузнецов Михаила, Джамулаев Усама, Еремина Марияс, кхычар дика ду бетонщикий, плотникий, монтажникий балхаш. Плотникаша Шербицкий Мефоде, Темников Ивана дотт кирпишках пенаш.

Бригада балха юкъе нийсденна кхоачамбоацараш атта дIадаха вIаштIехьдоал болхлой эшшача участкашка сихха дIа-юха а хьожабеш. Цу гIулакхо торо хулийт къахьегама овсарле лакхъе, хIаьта хIара бетта план 30—35 процент тIехкхоачашъе а. Цунга хьежжа дегIадоагIа болхлой алапеш а.

Коллектива болх дика вIаштIехьбаккха хов бригадира Хаджиева Шамсудена. ЧIоаггIа теркам тIабохийт цо болх хьалххагIе а кийчбара, де дезар бригада лерттIа дIакхетадара, Iомаду чертежаш, ханнахьа кийчъю эша инструмент, материал йоагI-йоагIача моттигашка дIанийсъю.

Хаджиева бригадацарча болхлоша чIоагIа къовсам лоаттабу материалаш кхояра.

Дика кулгалхо хинна ца Iеш, рационализатор а дика новкъост а ва Шамсуди.

Хьалдеш латтача цIеной цхьан зале проекте маяххара хилча аьшкабетона прогонаш оттае езар цар тIа Iоакъий тIа а ехка тхов дIакъовларгболаш. Из иштта дича тхов нийса хилацар. Шамсуде лаьрхIар цхьалхха йIаьхагIа йола Iоакъий духхьал пенаш тIа IотIаехка. Цу чоалхане йоацача предложене торо хилийтар 236 сом кходе. Из бахьан долаш 6 кубически метр аьшкабетон а совъяьлар.

...ГIоза берал хиннадац Шамсуде. ЗIамига волаш даи нанеи а денна висача цунна советски наха масса хана новкъостал даьд, нийсача вахара наькъа тIа ваьккхав. Деша вагIаш а цул тIехьагIа Казахстане гIишлошка болх беш а хьинар долаш, хIамах бIу ца къожабеш, халонех ца кхераш саг ше хилар хьахьекхад цо. ХIанз, коммунистически къахьегама коллектив яха цIи яккхара къовсам лоаттабеш я Хаджиева кулгалду бригада.

Цун бригада интернациональни я ала йиш йолаш я. Цунца ба нохчий, гIалгIай, эрсий, украинцаш, белорусаш. Берригаш а шоайла чIоагIа доттагIал долаш, балха а вахаре а вIаши новкъостал деш ба уж.

Дикача хьокхамашца накъаенай Хаджиева бригада гIишлонхой Денна. ХьалхагIа а санна кхоачашдаьд цу цIей сийна тIаийца декхараш.

С. КОТИЕВ.

КАСТТА ХЬАЛЪЯЬ ЙОАХАРГЬЯ

Совнархоза № 3 йолча гIишлой управлене коллективо укх шера яь йисте а яьха эксплуатаце дIалургъя дукха боккха лоархIам бола гIишлош: цIенош ду комбинат, дулха комбинатера холодильник, 920 моттиг йола школа, кхыяраш.

Укх шера хьалхарча квартале «Пищемаша» завода металлоконструкце цех йистеяьккха эксплуатаце дIаеннай коллективо.

Гаьна яц цIенош деча комбината продукци лургйола ха. Нах чубаха цIенош хьалдара индустриализаци еча гIулакха боккха лоархIам болаш хургда из.

Шоай дезача цIейна бахка мабоаггIара накъа баьхкаб гIишлонхой, участкашкеи бригадашкеи къахьегама толамаш дахара тIехьара яхь яьржай. Масала, нн. Кузнецовеи Плотниковеи хьалхле лелаеча плотникий бригадаша гIишлонхой Ди тIакхоачаш школа тхов туллаш, нн. Айдамирови Самсонови керте латтача бетонщикий бригадаша ханал хьалха дулха комбината холодильника бетонни балхаш йистедаьхад.

Июль беттара задани массе бригадаша тIехкхоачашъяьй. Балха хьокхамаш гойт Халадов Ширвани керте латтача бетонщикий бригада.

Сменах йоагIа задани 120—130 процент кхоачашъю цо. Из барт бола а хьинар дола а коллектив дуккхаза а белгалъяьннай къахьегама овсарле лакха йолаш болх барца. Дуккхача хана денз бетонщикий бригадаша лаьцача социалистически яхье хьалхара моттиг я цунга. ХIанз а дика болх бу бригадо, кхычар сменах 8—12 кубометр мара ца йоттача 20 кубометр совгIа бетон йотт цар. Бригада хIара член ший гIулакха мастер ва. ГIишлошъеча кхаь шера из болх беш царна дика ейзай бетонщика говзал. ГIишлой управлене кулгалхоша цудухьа эггара бехктокхамера балхаш тIадехк цунна. Коммунистически къахьегама бригада цIи яккха гIерт из.

Керда къахьегама толам баьккхаб коммунистически къахьегама бригада цIи лелаеча, Герасим Иванович Васютин керте латтача слесарий-монтажникий бригадо. Ханал дикка хьалхагIа Чир-Юрта гаьна йоаццаш юллача цементни завода тIайода газопровод яь яьккхар цо. Къахьегам къаьстта дика вIаштIехьбаккхарах бригада хIара член йоккха говзал йолаш, хIара вар эшшача моттиге цаI шоллагIчо хувца йиш йолаш, 2—3 говзал йоаллаш хиларах балха тIехь толамаш доах бригадо.

Масала, нов. Качалкин слесарь-монтажник, электрогазосварщик, тракторист, трубопрокладчик ва, слесараш бола нн. Несговорови Евтюхови моториста а сварочни гIулакха а говзал йоаллаш ва.

Июньи июльи бетташка слесарий - монтажникий бригадо управлене эггара дикагIа, дукхагIа кхоачашъю планаш.

Ди тIехьа сихлуш латт гIишлонхой болх, хIанз шин-кхаь сменах бу болх. Тхона хьалхашка латта декхар да махулла ерригa объекташ сихагIа йистеяхар.

М. КОСТЮК,
Совнархоза СМУ-3 партбюро секретарь.

Сурта тIа: Колхозное яхача юрта хьалдаь нах чубаха цIенош.

Автора сурт.

КЕРТЕРА ТЕРКАМ— КАПИТАЛЬНИ ГIИРСАШТА

Укх тIеххьарча хана республика гIишлошъеча организацеша дикка тоабаьб шоай болх. ДукхагIа теркам бу къахьегам вIаштIехьбаккхара, гIишлош хьаеш дIадодачун, болх дикагIбара. Из бахьан долаш соахка цу хана денначул 17 процент дукхагIа дIаденнад наха чубаха цIенош укх дIадахача ах шера.

Яь йисте а яьха укх шера болх бе йолаялийтай Колхозни яхача юрта хьалъеча кхачан машиний заводеи Старопромысловски районе еча электроизмерительни приборий заводеи хьалхара очередаш, хIаьта иштта дукха культурно-бытовойи коммунальнии объекташ.

Дика толамаш даьхад совнархоза № 5 йолча гIишлошъеча управленеи механизаце управленеи, мехкдаьтта доаккхачеи химически промышленноста СМУ-6, «Чечингстрой» треста Наьсарен участка, «Кавэлектромонтаж» треста гIишлошъеча— монтажни управлене, кхыча а коллективаша.

Цхьабакъда, капитальни гIишлошъелга деррига хьайцача из хIанз а тIехьадиса латт, цу юхатетт республика экономикеи культуреи дIахо а сихха дегIаахара темпаш.

Укх шера 6 бетта йистедаьха нах чубаха дIадала доагIарех 19 эзар квадратни метр цIенош къахьегамхошта дIаденнадац гIишлошъераша. Кхоачашъяц школаш, интернатий общежитеш, дарбана а берий а учрежденеш, хIаьта иштта промышленноста объекташ хьалъяра планаш.

Интернатий общежитеш хьалъяра ах шера план «Чечингстрой» треста (управляющи нов. Кашлинский) 22,7 процент мара кхоачашъяьяц, хIаьта берий учрежденеш яра план — 17,6 процент.

«Чечингетрой» треста № 2 йолча гIишлошъеча управлене (начальник нов. Уциев) Сьсанеи станице Шелковскойи школаш, Веданарча интерната общежити болх бе йолаялийтара ах шера йоагIа план. № 4 йолча гIишлошъяра управлене Урус - Мартана школеи интернати болх бе йолаялийтара план йохаяьй. Цу, № 4 йолча гIишлошъеча управлене йохаяр кхерам болаш я Герменчуки Советскоеи яхача юрташка школаш эксплуатаце шоай ханнахьа дIаялара план а.

Совнархоза гIишлошъеча управлене (начальник нов. Сидоров) интернатий общежитеш хьалъе шера йоагIа план ялх бетта 34,7 процент мара кхоачашъяьяц, хIаьта берий учрежденеш хьалъелга — алхха 30,7 процент. Дарбан учрежденеш хьалъяра гIулакх а во латт республике. 1958 шера хьалъе йолаяь 2-ча горбольница корпус хьалъяра балхаш къаьстта во ду совнархоза СМУ-4 (начальник нов. Пачулия). Укх шера яь йистеяккха езаш йолча цу объектага планах дIадахийта доагIача 256 эзар сомах 6 бетта 55,9 эзар сом мара дIадахийтадац. Цу хьала тIа я цу СМУ хьалъеш йола медицински училища общежити а. Шера йоагIача планах 35 процент мара балхаш даь даьхадац.

«Чечингстрой» треста № 1 гIишлошъеча управлене (начальник нов. Льянов) тIехьадоах городе Грозне цIий чудотта станци хьалъяь йоаккхилга.

Планаш кхоачашъяра чIоаггIа Iаткъаш хилар гIишлонашка болх боаггIача тайпара вIаштIехьа ца баккхар, къахьегама овсарле лоха хилар, йолаш йолча машинехи механизмехи пайда во эцар.

Дуккхача гIишлошка балхаш мадоаггIара дац, брак хулаш моттигаш нийслу, объекташ эксплуатаце дIател гIалаташ доахкаш а динза диса хIамаш долаш а. Масала, «Чечингстрой» объекташка Шелковской станице школера аьшкабетона гIайбаш брак даь хиларах дехар, Урус-Мартанерча школе лагIаш юхатоаде дезаш хиларах дукха рузкъа дIадахар. Кхы дикагIа латтац гIулакх совнархоза гIишлошка а. Масала, СМУ-10 хьалха хиннача начальника нов. Сапрановича бехках 5 бутт совгIа тIехьадаьккхар МагIалбике берий беш дIалулга, цига хьалъьяча школаш доахкаш дукха гIалаташ а брак йолаш моттигаш а гучаьннай.

Массанахьа а, гIишлошъеча материалий кхом бара тIехьа къовсам лоаттабац, уж дIаяхийтара учети отчетностъи мела лелаю.

Дуккха дика гIишлошъю материалаши аьшкабетонах яь оатхалаши сихха балхашта эшача дIаахийтац, дIа-юха хьош ца лоараяраx а лерттIа гIулакх ца дарах а йох. ХIаьта республика гIишлошъю организацеш уж материалаш ца тоъаш я, из бахьан долаш тIехьадувл гIишлош хьалъелга дукхагIча даькъе.

КПСС горкомаша, райкомаша, моттигерча Советий исполкомаша дукхагIа теркам бе беза капитальни гIишлой, уж дикагIа хьажа еза гIишлошъеча организацей балхага.

Р. ГОЙГОВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома промышленно-транспортни отдела заведующе заместитель.

Болхлошта — хоза цIенош

Наьсарен район хIара шера къонлуш, дегIаухаш латт. Йовзаргйоацаш хувцаеннай Наьсарен-Вокзале. Укх шин-кхаь шера хьалдаьд нах чубаха бIаьш цIенош, хьалъеш а, хIаьта хIанз болх беш а я фабрикаш, заводаш.

Тха бригада «Электроинструмент» яхача заводе къахьегаргдолча болхлошта квартираш хьалъеш я.

Юххьанца гIишлош хьалъе долхаш цхьаккха говзал хацар тхона. ХIаьта а цу балхацара безам котбаьлар. Цхьан-шин бетта тайп-тайпара балхаш а даь заводе хIаьтта хьайийлача каменщикий курсашка деша хайшар тхо, болх бешшехьа а. Дика дийша чакхъяьхар оаха курсаш. Цул тIехьагIа тхоашта хьалха денз дукха бийзаь каменщикий болх бе эттар тхо. Тхоца деша баьгIа цхьабола кагий нах хIанз прорабаш, мастераш болаш а ба. Оздоев Борис балхах дика кхетарах прораба помощникалла вахийтав, Гойгов Асхьаб постройкома председатель ва.

Иштта балхаца Iомалуш, шоай говзалаш лакхъеш хьабоагIа заводера кагирхойи мехкарийи. Цу гIулакхо тхона боккха тоам бу, хIана аьлча хьалхагIа кIезига бар тхона юкъе гIишлонхой специальносташ йола нах.

Цу тайппара говзалаш а Iомаяь къахьегаш ба хIанз тха бригадацара каменщикаш Чапанов Ахьмад, Арчакова Аминат, Орцханова Заловба, кхыбараш. Балха опыт йолаш, шоай декхар довзаш уж хилар бахьан долаш тхоай къахьегама овсарле лакхъе вIаштIехьдоал тха. Укх 1962 шера бокъонца хьал а яь 76 квартир дIаеннай оаха болхлошта. Цул совгIа, дукха ха йоаццаш завода коа хьалъяьй дика столови. 1-ча сентябре хьалъяь йоаккхаргья тика, 16 квартира йола цIенош.

Уж декхараш кхоачашдара тхона новкъостал ду къахьегама дисциплина хиларо, массане а, цхьанне санна, цхьа минут зехьа ца йоаеш болх баро. Июль беттара план 120 процент кхоачашйир тха бригадо. Бакъда, из цифр дуккха лакхагIа хилийтара торонаш я тха. Оаха декхар тIаийцад, укх семилетка диълагIча шерара задани ханал хьалха, 140—150 процент кхоачашъе, аьнна. Из дош гIулакхаца чIоагIдергда — иштта йоах коллективо.

Болхлой хозача, сийрдача цIеношка сихагIа баха ховшаргбола гIулакх вIаштIехьдаккхар — тха декхар да.

И. ТУМГОЕВ,
каменщикий бригадир.

* * *

Лохехьарча сурта тIа шоана гу тоалуши хозлуши йоагIача Наьсарен-Вокзале хьалъеш латтача заводий, нах чуIеча цIеной, культура учрежденей панорама.

С. Шерипова сурт.

КХЫ А ДИКАГIА БЕРГБА БОЛХ

СМУ № 2 йолча совнархоза управлене плотникий бригада аз кулгалду 15 шу совгIа ха я. Тайп-тайпарча къамех 42 саг ва тха бригаде болх беш. Уж берригаш а дика къахьегаш ба. Ши шу хьалха денз коммунистически къахьегама бригада цIи яккхара яхье даьннад тхо. ХIаьта ах шу да оаха из яккха.

Социалистически яхье даьхача толамех карара-кара тела вымпел еннай тхона управлене.

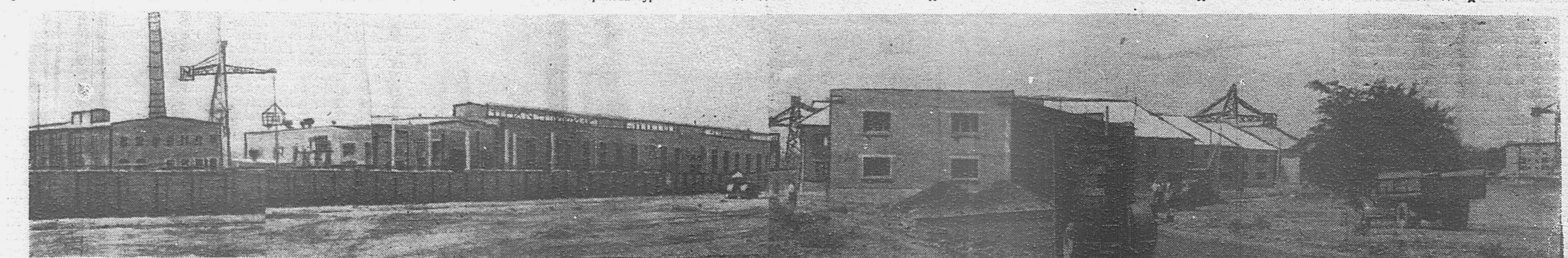
Бригада группашта йийкъа а йийкъа тайп-тайпарча моттигашка балхаш ду оаха. Цу группаша балхаш ду «Красный молот», консервни заводе, ЦРМЗ, иштта кхычахьа.

ГIишлош хьалъерий Денна сийна «Красный молот» заводера 32 квартира цIа 5 ди хьалха даккха соцам бир тха бригадо, цхьабакъда, 10 ди хьалха даьдаккхад цIа. Укх шера хIара бетта план 109 процент кхоачашъю оаха. Болх дикагIа вIаштIехьбаккхарах балха овсарле 3 процент лакхъеннай.

Уж балхаш дарал совгIа Грознерча № 1 йолча школа шефство а лелаю, цу школерча парташта, гIандашта, истолашта ремонт а яьй оаха.

Къаьстта дика болх барца белгалбаьннаб тха бригада плотникаш И. Черников, А. Салтимурадов, Н. Беляков, иштта кхыбараш.

С. ШЕЛЕХ,
СМУ № 2 бригада плотник.

КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи

НАХА ЧУБАХА ИНДИВИДУАЛЬНИИ КООПЕРАТИВНИИ ЦIЕНОШ ХЬАЛДАРА ХЬАКЪЕХЬА

«Наха чубаха индивидуальнии кооперативнии цIенош хьалдарах» бола соцам тIаийцаб КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои. Цу соцамца лерхI укх гарггарча шерашка городашкеи городашта тара йолча поселкашкеи цхьан квартирах латта индивидуальни цIенош хьалдаргара довлаш-довлаш дукххача квартирех латта нах чубаха дика цIенош хьалдарга довла, уж хьалдара бахача наьха средстваш юкъе а озаш.

Союзни республикай Компартей ЦК-ашта, Министрий Советашта, парте крайкомашта, обкомашта, горкомашта, автономни республикай Министрий Советашта къахьегамхой депутатий Советий исполкомашта, совнархозашта, СССР министерстваштеи ведомстваштеи тIадиллад городашкеи городашта тара йолча поселкашкеи нах чубаха — кооպераце хьисапера цIенош хьалделга дегIадоаладара мел эша гIулакхаш чакхдахар.

Наха чубаха цIенош хьалду кооперативаш эггара хьалхарча аргIанна гIишлошъяра хиланза яргйоаца организацеши гIишлой производственни базеи йолча союзнии автономнии республикай столицашка, краевойи областнойи центрашка а кхыча городашка а вIашагIтохилга нийсагIа лаьрхIад. Нах чубаха цIенош хьалду кооперативаш нах чубахача цIеной управленешка (отделашка) е къахьегамхой депутатий Советий исполкомий коммунальни боахама управленешка (отделашка), предприятешка, организацешка, учрежденешка яхка мегаргйолаш оттадаьд.

Наха чубаха цIенош хьалдеча кооперативаша нах чубаха цIенош хьалде деза паччахьалкхен капитальни вложеней чотах хьалдеш долча нах чубахача цIеной типовой проектаехи царна оттаяьча ханашкеи, хIаьта цу цIеной сметни мах оттабе беза нах чубаха паччахьалкхен цIенош хьалдарга дIабодача маьхага, нормашка, царна оттаяьча порядкага хьежжа. Нах чубаха цIенош хьалдеча кооперативай членаша цIенош хьалдара юкъедохийт цу сметах белгалбаьча маьхага хьежжа шоашкара доагIа ахча. Соцам арабалалехь, хIанз йолаш йолча нах чубаха цIенош хьалдеча кооперативашкара бюджете кхаьчача ахчах гIишлой материалий оптовии розничнии маьхашта юкъара совдоала ахча юхадала дагIац. Торговле а общественни кхачан а предприятеш, кхыйола предприятеш, учрежденеш, организацеш нах чубаха цIенош хьалдеча кооперативай цIеношка хила йиш яц цу кооперативай пурамах мара. Нах чубаха цIенош хьалдеча кооперативаша нах чубаха цIенош хьалде доладе йиш яц кооперативаш цIеной маьхах 40 процент лоаца шоай ахча банке хьачуденначули кооперативана паччахьалкхен кредит денначули тIехьагIа мара.

СССР стройбанкана тIадиллад хьалдеча цIеной сметни маьха 60 процент лоацаш нах чубаха цIенош деча кооперативашта юхатакха 10—15 шу ха а йилла, хIара шера цхьатаррарча боараме юхатокхаргдолаш кредит тела, аьнна.

СССР Госпланаи союзни республикай Министрий Советаштеи тIадиллад шера увттаеча планашта юкъе нах чубаха цIенош хьалдеча кооперативашта нах чубаха цIенош хьалдара эша паччахьалкхен нах чубаха цIенош хьалдара оттаяьча нормехи маьхехи йоагIа гIишлой материалаши оборудовании къестаяр.

СССР Госплан, союзнии автономнии республикай Министрий Советаш, къахьегамхой моттигерча Советий исполкомаш, совнархозаш, СССР министерстваши ведомстваши декхарийла я нах чубаха цIенош деча кооперативаша ду цIенош подрядни гIишлой - монтажни балхий паччахьалкхен плана юкъедахийта.

Автономни республикай Министрий Советашта, къахьегамхой депутатий Советий исполкомашта, совнархозашта, министерствашта, ведомствашта тIадиллад нах чубаха цIенош хьалдеча кооперативай средствай чотах царна цIенош хьалдара хиланза яргйоаца технически документаци кийчъелга шоашта кара йолча проектни организацей балхий планашта юкъедахьар.

Наха чубаха цIенош хьалдеча кооперативаша цIенош хьалдергдола лаьттан участкаш наькъаши водопровода, канализаце, электроснабжене магистральни сетеши йолча районашка къоастае аьнна оттадаьд.

Республикай Министрий Советашта, къахьегамхой депутатий Советий исполкомашта, совнархозашта, министерствашта, ведомствашта тIадиллад нах чубахача кооперативни цIеношта капитальнии текущии ремонт елга, паччахьалкхен жилищни фондана ремонт ючча маьхах, нах чубаха цIенош деча кооперативай средствай чотах ремонтно - гIишлой организацей низашца чакхдаккхар.

Союзни республикай столицашка нах чубаха индивидуальни цIенош хьалде лаьттан участкаш къестаелгеи цу городашка индивидуальни цIенош дераштa кредит телилгеи дIадаккханза даргдоацаш лаьрхIад.

Союзни республикай Министрий Советашта бокъо еннай иштта кхыча городашка а городашта тара йолча поселкашка а индивидуальни цIенош дераштa кредит телилгеи нах чубаха индивидуальни цIенош хьалде лаьттан участкаш къестаелгеи дIадаккхара дешаш къестаде, нах чубаха индивидуальни цIенош хьалде республика оттаяь юкъара задани ца а хувцаш. Нах чубаха индивидуальни цIенош хьалдергдолча городашка, городашта тара йолча поселкашка, юрташка уж тайпа цIенош хьалде кредит далара хIанз йолаш йола порядок юс.

Союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад моттигерча гIишлой материалий производство дегIайоалаяреи хIаьта иштта республикашта хьежаеча рыночни фондайи чотах нах чубаха индивидуальни цIенош хьалдара хиланза яргйоаца материалаш Iалашъеш йола мероприятеш оттаелгеи чIоагIъелгеи.

Республикай Министрий Советаш, къахьегамхой депутатий Советий исполкомаш, предприятеш, организацеш, учрежденеш декхарийла я нах чубаха индивидуальни цIенош хьалде лаьттан участкаш шоай ханнахьа къестаелга а 1957 шера 31 июле арабаьннача КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советои баьча № 931 йолча соцамга хьежжа гIишлой материалаши оатхалаши Iалашъяраи уж цIенош хьалдеча тIаяхьараи индивидуальни цIенош дераштa новкъостал делга а.

Индивидуальни цIенош дераштa гIишлой материалаши оатхалаши тел предприятеша, организацеша, учрежденеша 1951 шера 22 феврале араьннача СССР Министрий Совета № 1996 йолча распоряженех оттаяьча порядко маяххара. Транспорто даьча гIулакхех боагIа мах цIенош дечар дIател хIанз йолаш йолча тарифашка хьежжа.

Союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад 1962 шера 1 август тIакхачалехь шоашта чубаха наха деча индивидуальни цIеной районий планировка, гIишлош хьалъяра, уж районаш тоаяра порядках йола инструкцеш оттае а чIоагIъе а, хIаьта иштта цу районий планировкаи гIишлошъяреи проекташ оттае а. Горисполкомашта мукъабеннаб уж проекташ увттаярга дIадодар городий керттера архитектораш болчеи горкомхозашкеи йолча хозрасчетни группашта лаьттан участкаш къоастаярахи кхыдола гIулакхаш дарахи хьачуухача ахчан чотах хилийта.

Силос ханнахьа кийчъяь яккхара шерра яхь йоаржаяьй Алхан-Чуртерча откормочни совхоза къахьегамхоша.

Тахханалца эзар тонн хьажкIий силос кийчъяьй совхозо. Iан замах хьайбашта шортта гIожеи мошеи доакъар хилийтара хьинаре къахьегаш ба отделенешкара къахьегамхой.

Дийнахьа цаI ах — шиъ норма кхоачашъю шоферех хIаране, хIана аьлча хьажкIаш листа а лакха а я укхаза.

Совхозе дикагIчарех лархIа езаш я 1-ча отделенера Мальсагов Беслана агрегат. Цун коллективо дийнахьара задани массаза а тIехкхоачашъю. Дика болх бу шофераша Гатиев Махьмада ЧIимхилгов Iаббаса, иштта кхычар.

Сурта тIа: Мальсагов Беслана агрегат силоса хьажкIаш хьокхаш йоалл.

Д. АМАРОВ.
И. Плиева сурт.

Гурахьа ялаташ дIадувргдола лаьтта оахаш йоал Шелковской района «Коминтерн» яхача колхозера Н. Травина кулгалду № 1 йола комплексни бригада.

Дийнахьа нормаш 150 процент кхоачашъеш болх бу П. Колесниковеи, Х. Джамаловеи, М. Дорошенкои агрегаташа.

П. КАТАКОВА сурт.

НОРМАШ ТIЕХКХОАЧАШЪЕШ

«Надтеречный» совхозера бригадащи звеноши коммунистически къахьегама бригадай сийлен цIи яккхара социалистически яхье яьннай. ХIанзалехьа тракторни кхаь бригада из цIи яьккхай.

Укх шера тха бригада коллективо 700 гектара тIара шовзткъа-шовзткъа центнер фуалъяьха хьажкIаши 310 гектарах хIаране тIара 320 центнер моша доакъари даккха декхараш тIаийцад. Уж кхоачашдеш механизатораша чIоагIа къахьег. ХьажкIаш хьал тIа яла ма йолаеллинге шозза царна урагIеи пхорагIеи культиваци яьй, шекара свеклашта а кхозза яьй культиваци. Ялат чу мел ийцача кхай тIарча чах аргIаш даь даьннад.

Гурахьа дув ялат дIаде 2900 гектар лаьтта кийчде дезаш да, цунах 900 гектар зябь а йолаш.

Из декхар кхоачашдара фу даьд оаха?

Из болх дикагIа дIабахьара хIара агрегато бизза болх а бергболаш деннеи-бусеи ши смена вIашагIъеллай.

Пхи ди даьлча механизатораша даьха балха толамаш лаьрхIа, дикагIа къахьийгача тракториста карара кара тела ЦIе вымпел лу.

«ДТ-54» яхача тракторaца Басханов Гилане сменах 18 гектар лаьтта оах. Из хул смена нормал 5 гектар совгIа. ХIара сменах ялхайтта гектар лаьтта оах механизатора Басханов СаIид - Ахьмада а. Хьалхарча пхе дийнахьа хинначул хIанз 20 процент лакхъеннай тракторий балха овсарле.

Шоайла яхье баьнна трактористаша къахьегарах хIара механизатора смена норма 1,5-зза тIехкхоачашъю. Царна юкъе ба трактористаш Магомадов Iимран, Тасуханов Iалаудин, иштта кхыбараш а.

Д. ДЗАКАЕВ,
«Надтеречный» совхоза № 6 йолча тракторно - полеводчески бригада бригадир.

Опыто гучадаьккхар...

Сунженски территориальни совхозно-колхозни управлене совхозашкеи колхозашкеи укх шера эггара хьалха дIаболабаьб хьайбашта бобови культурай доакъар кийчдара болх. Дукхха протеин а йоалаш йола горох хьайбашта ехкара опыт вIалла йолаш бац хьайбаш леладераш.

Хьайбашта дикагIа рацион оттае Iомабалара «Победа» яхача колхозе хьакхарч кхаба опыт яьяр. Кхоккха бутт мара ха йоаца хьакхий хурский ши группа къоастайир цар из тахкара. Хьалхарча группе чуйодача 82 хурсках хIаране озар 31 килограмми 330 грамми, шоллагIча группе чуйодача 92 хурскех хIаране озар 31 килограмми 650 грамми. Опытнии контрольнии групперча дукхагIча хурски ха а дозал а цхьатарра дар. Бакъда, царна дехка хIама цхьатарра дацар. Опытни группа доакъара рациона юкъе дар 400 грамм гороха хьоари, 500 грамм маьхка ишки, 500 грамм кIи ишки. 20 грамм минеральни доакъари. Юххера опыт йистейоаллача пхе дийнахьа хIара хурска ворхI-ворхI бIаь грамм свеклаш ехкар.

Контрольни хурский группа дехкача доакъара юкъе йода 750 грамм мукха ишки; 750 грамм кIи ишки, 20 грамм минеральни доакъари, юххерча пхе дийнахьа ворхI-ворхI бIаь грамм свекла. Хьайбашта пайдане йола 35 грамм протеин кIезигагIа хиннай укх группе. Опыт яь яьлар 24 дийнахьа. Цу 24 дийнахьа опытни группа тIакхийттад 677,7 килограмм дулх, цу юкъе хIара хурска деннеи-буси тIакхийттай 346 грамм дулх. Контрольни групперча хIара хурска тIакхийттад деннеи-буси 243 грамм дулх. Цо хьахьокх опытни групперча хурскашта контрольни групперчарел денни-буси 103 грамм дулх дукхагIа тIакхеташ хинналга, хIаьта цу 24 дийнахьа опытни групперча хIара хурска 2 килограмми 470 грамми дулх дукхагIа тIа а кхийтар. Доакъара юкъе горох яхьаро боккха пайда лулга хьахьокх цу опыто.

З. МИХАИЛОВ.

IАНА КИЙЧО ЕШ БОАХК

Iана замах шортта хьайбашта доакъар кийчдара оарцагIбаьннаб Ножай-Юрта района боахамий къахьегамхой. Уж балхаш дика леладу Орджоникидзе цIерахча колхозе (председатель нов. Хусихаджиев). Планах пхи бIаьи шовзткъа тонн йол кийчъе езача укхаза хIанзале йиъ бIаь тонн кийчъяьй. Доакъар кийчдеча хьинаре къахьегаш ба йол хьокхараш Темиалиев Махьмуд, Байсуркаев Саид-Ахьмад, Хамсуркаев Рашид. Цар хIаране денна балха нормаш 150—200 процент кхоачашъю.

Йол хьокхаш боахкачарна юкъе политико-массови болх лелабеш ба агитатораш Чадаев Саид-Ахьмад, нов. Товсултанов, коммунист Радуев. Къахьегамхоша хозахеташ ладувгI агитаторий къамаьлага.

Доакъар кийчдеш боахкарий болх кхетамца вIаштIехьбаькхкхаб Х. Нурадилова цIерахча колхозе а. Аханел совгIа йол кийчъяь баьннаб колхоза къахьегамхой.

Цхьабакъда, къаьстта дика лел уж гIулакхаш А. Шерипова цIерахча колхозе. Хьайбаш Iангара дахара мел эша доакъар кийчдаь даьннад, хIаьта хьайбай помещенешка дIатIа а эзад из. Колхоза гIишлонхоша бокъонца ремонт яь тоаяьй еррига а помещенеш.

Ди тIехьа сихлуш латт лоаман районе доакъар кийчдара балхаш. Еррига а йол алхха кулг-кара хьакха езаш яле а, хIанзале районе 50 процентал совгIа доакъар кийчдаь баьннаб.

УПРАВЛЕНЕША БАЛХА ИТОГАШ Ю

ВIаши Iомалуш

Дукха ха йоаццаш Наурски зона къахьегамхой делегаци хилар Гудермесски территориально - производственни управлене боахамашка. Шоайла социалистически яхье яьннача управленеша балха итогаш йир, балха опыт дIа-юха йовзийтар.

Гудермесций дукхача гIулакхашта раьза хилар наурцаш. Къаьстта дика яр Муслиева Тамаре звенос лелаю шекара свекла. Гуш дар, гектара тIа йиъ бIаь центнер свекла кхеергья, аьнна тIаийца декхар кхоачашдергдолга.

Дика яр Джамалаева Татий звеной хьажкIаш а. Хьаьший хоза хеташ хьежар «Шалинский» совхозерча хьакхарч лелаеча ферма балхага. Укхаза дукххача халача балхашта механизаци яьй.

Наурцаша шалинций балха юкъе нийслу дукха кхоачамбоацараш а белгалдаьхар, хIаьта уж сихагIа дIадахара де дезараш а дийцар.

Гудермесций къахьегамхой делегаци а яхаяр укх деношка Наурски территориальни управлене.

Шелковской районе чIоагIа гIадбаха тIаийцар беза хьаьший. Коминтерн яхача колхозе царга хьекхар хьажкIий кхаш, хьайбай фермаш, бешамаш.

— Укхазарча хьайбаш леладерий балха юкъе дукха да вай хьаэца мегаргдола хIамаш, — аьлар Т. Джамалаева. Акхар кастта «елочка» болх бе йолайолийтаргья. Вайцига-м хIанз а из оттае дага а бац.

... Попова Мария звено хьажкIий участок. 1,5—2 метр урагIа а яха хьу санна латт «кура» хьажкIаш. ХьажкIашта техай НРВ яха молхаш. 150 гектарах хIаране тIара 50 центнер фуалъяьхача хьажкIий яккха лерхI звенос.

Дика яр Ленина цIерахча колхоза хьажкIаш а. Хьаьший хилар И. Ситалова звенос лелаеча хьажкIий кхай тIа. 180 гектара тIа дIайийнача хьажкIашта алхха механизмашца гIулакх даьд.

ХьажкIаш дика яр аьнна-м Т. Джамалаев цецвоаккхаргвац. Бакъда, хьажкIий кха цIена хилар-м дика лаьрхIар цо.

Дика терко ю колхозе доакъарийна лаьрхIа шозлагIа хьажкIаш дIаера а. ДIайийнай 2500 гектар шозлагIа юв хьажкIаш, борц, кхыйола культураш.

Шортта доакъар дац колхозе, хIаьта а хьакхарч кхоабача дика толамаш даьхад свинарка нов. Тимошенкос. Дукха ха йоаццаш цо дIаелар юкъера дозал 90 килограмм а долаш йола 150 хьакха. ХIанз Тимошенкос ший новкъостаца Гашинайца кхоаб 1058 хьакха. Деннеи буси хIара хьакхийна тIакхетийт 462 грамм дулх.

Наурски производственни управлене боахамаша дукхагIа ялат, баьца дааараш дахара йолча торонех дика пайда эцилга гучадаьлар делегацеца мел хинначоа. Пропашни культураш дIа мел ювча лаьтташта хий дехк, царна дика гIулакх ду.

Хьожаргда вай мишта вIаштIехьбаьккхаб из болх «Червленский» яхача колхозе. Укхаза я ворхI бIаь гектар хьажкIаши 350 гектар шекара свеклаи. Цу дерригача лаьтта цкъарчоа хий диллад, хIаьта хIанз шозлагIа а хий дилла кийчлуш а ба. Хий дуллаш латт доакъарийна дIайийнача хьажкIашта а цунца цхьана минеральни удобренеш а тохаш. Цо торо хулийт хьувкъам дикка лакхбе а хьажкIашка дIадодар лохде а.

Наурски района «Россия» яхача колхозе гудермесцаш чIоаггIа хоза хеташ хьежар доакъарийнеи шекараи лаьрхIа дIайийна свекла мишта кхею. Цунах хьабоала пайда кIоаргга техкар цар.

— Свекла дика хиннай шун, — аьлар КПСС обкома парторга нов. Осмаева.

ДикагIболча свекла лелаерех лаьца дийцар колхоза агронома нов. Пенькова. Масала, хIара гектара тIа 350 центнер свекла кхее дош деннад М. Пыльцина кулгалдеча звенос. ХIанзале а мел къахьийгад цар шоай декхар кхоачашде гIерташ!

Хьаьший хилар «Наурский» яхача чхьагIар совхозе а. Хоза тоаенна латт комсий бешамаш, лаьтта Iокхаьча хIана дац аьнна дада деза комсий гайдолгаш.

— Укх кхай тIа болх беш нов Нежури бригада я,— йоах совхоза керттерча агронома нов. Пензуровас. ХIара гектара тIара чуэцаргья бIаь центнер комсий.

«Терский совхоза боккха боахам ба. Укхаза ба 60 эзар устагIа, 3 эзар хьайба, ши эзар хьакха. Жен боахама юкъе совхозо дукха керда дараш дихьад.

Цхьабакъда, во сурт дар хьаьшашта хьакхарч кхоабача ферма коа дайнар. Массехк машина ялат хьа а дена духхьал лаьтта Iодоассадир.

— Ай ишта телаш мича хул ялат, — аьлар хьаьшаша. — ДукхагIа дар когаш тIабийтта доврг ма дий из.

— ХIама дердгац, хьакхарчаша деррига а дуаргда ялат-м,— дукха сагота воацаш аьлар совхоза директора нов. Черненкос.

Хьожаш саг воацаш дукха люцерна а зехьа йоаю совхозе хьакхарчаша.

Цу тайпара кхыдола кхоачамбоацараш а бIаргадайр хьаьшашта Наурски управлене боахамашка.

Iалаьмате дика гIулакх да цу шин управлене къахьегамхоша дIадоладаьр. Из дIахо а лерттIа дIахьой кхы а шерагIа яржаргья царна юкъера яхь, дикагIа торо хургья толашагIа йолча балха методах вIаши пайда эца.

М. АЗИЕВ,
тха корр.

Армянски ССР. Араратски къуха тIа укх шера эггара хьалха дIайийнай хьажкIаши сояши цхьана. Дика хьийкъай Эчмиадзински районерча «Нор-Уги» яхача колхоза «кура» хьажкIаш. ХIара гектара тIара 700 центнерал кIезига доацаш моша доакъар даккха лерхI механизатораша.

Сурта тIа: «Нор-Уги» яхача колхоза хьажкIий плантаце.

Б. Немрута сурт.
ТАСС фотохроника.

Оаха яздаьчох хиннар

„Iанга кийчъе клубаши библиотекаши"

Иштта корта а болаш дукха ха йоаццаш «Сердало» газета тIа кепа техача корреспонденце тIа белгалдаьккхадар Грозненски района культура учрежденешка Iана кийчъяра гIулакх эсала лелаш хилар.

Цу хьакъехьа даьр дувцаш жоп дайтад райисполкома председатела нов. Коробовас. Цу тIа дувц, корреспонденце тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш долаш а да, культпросветучрежденеш Iанга кийчъяра гIулакх лерттIа вIаштIехь ца даккхари культура учрежденей балха во кулгал дари бахьан долаш культура отдела заведующена нов. Саидована выговор а яьй, яхаш.

Доазол дехьара

Демонстративни гIа

ЛЕОПОЛЬДВИЛЬ, 9 август. (ТАСС). Леопольдвильски радиос хьайийшай Конго республика Центральни правительствас бах ООН-а йоаца самолеташ Катанга мехка тIа лелилга дIакъовлаш бола соцам. Цу соцамага хьежжа Конгорча ООН-а миссе викалаша авиационни компаней ерригача аэродромашка а викалашка а дIахайтад из соцам кхоачашбар дIадоладаьлга.

Конголезски кепайоазон агентствас бакъду, самолеташ лелар дIакъовлаш бола соцам бар «Катанга дIакъоастаяр» чIоагIдар духьа даь хилар. ЦIи хезача бельгийски гIозараштa а хет из гIа Чомбена Iоткъам бар духьа баьккха гIа болаш санна.

ПАРИЖ, 9 август. (ТАСС). «МОНД» яхача газето язду ООН-а бIуно тIахьожам беш йолча Катангера цхьайола аэродромаш дIакъовлара лоархIам шеко йолаш хилар.

Из гIулакх, — язду цо, — пайдане хиларал дукхагIа цецвоаккхаш да, хIана аьлча, ООН-а герзаца кийчдаьча низаша Катанге дIалоац лоархIаме йола духхьал ши аэродром: Каминеи Элизабетвилеи. Альбертвиль центральни правительствана кара я, хIаьта Колвезена катангски бIуно тIахьожам бу. Цул совгIа, Чомбе правительствага ангольски доазон юхxе хьалъяь къайлагIара аэродромаш я, Элизабетвилеи. Каминеи, Альбертвилеи гIолла доацаш, духхьал цу къайлагIарча аэродромашка гIолла дIакхувл маьхах баьхараши тIема материалаши.

Хьалхарча метте

НЬЮ-ЙОРК, 9 август. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс яхача агентства корреспондента укх тайпара хоам баьб Вашингтонера:

Советски Союзо, 1953 шера денз, 80 процент лакхдаьд даьтта доаккхилга, хIаьта хIанз из продукт яккхара дунен тIа хьалхара моттиг а лоац.

Из хоам ше беш кхыча пачхаьалкхенашта 'еча юрта боахамах йолча информаце американски службо дIакхайкадир США даьтта даккхар 1953 шерарча боарам тIа диса хилар.

Хоамаша яххача тайпара, соахка советски союзе доаккхача даьттах 1,97 миллиард геракa хилар США доаккхача 1,54 миллиард геракаца нийсдича.

Фашистски лагерь йохаяьй

ЛОНДОН, 9 август. (ТАСС). Английски фашисташта кулгалдеш волча Колина Джордана вIашагIъелла Глостерширера халкъашта юкъера фашистски лагерь самардийнахьа йохаяьй.

ЛаьрххIа Англе венача американски фашистий «фюрер» Рокуэллии кхыбола доазол дехьара фашисташи юкъе болаш йола фашистски кхетаченаш дIаяхьара духьала ца боалаш английски Iаьдала дай Iаро эгIазбигача моттигерча бахача наха—фермераша гIулакх шоай кара а ийца, селхан шоаш тIабахар «лагера».

Цу наькъа гитлеровски последышаш полице лорабеш бацар, царех цхьабараш кхера а бенна байдар, юрта бахача наьха йоккха группаш лагера гарга гIерта яьлча.

Фашисташ гIертар фермераш соцабе, цхьабакъда, цар яь духьале кастта йохайир. Моттигерча наха палаткаш а йохайир, массехк дийнахьа михо лестаеш яьгIа свастика тIайола байракх а хьаяьkkхар.

Цхьадола газеташ тахан чурча гIулакхий министра Брука критика еш да, американски фашистий «фюрер» Рокуэлла хьалахара из лерттIа оарцагIца валар бахьан долаш.

«Брука хIанз а кхетадьдац,— язду «Дейли геральда»,— миллионаш нах байна фашизманеи расизманеи духьалара тIом дIабаьнначул тIехьагIа из тайпа фашистски кхетаченаш магийта йиш йоаца тийшача балха юхьигаш хилар».

«Дейли уоркер» яхача газето белгалдоаккх, английски правительствас фашисташта духьалара гIулакхаш безам боацаши антифашисташта духьалара гIулакхаш сиххеи кхоачашдеш хилар.

«Брукаи, Лорда Хьюмаи, Макмилланаи,— хьайоах газето,— бокъонца вола моастагIа фашизм яц, царна вола моастагIа ва социализм, болхлой болам дегIабар, хIаьта иштта колонеш мукъаяхара тIехьара болам».

Шерлуш латт Англера антифашистски болам

ЛОНДОН, 9 август. (ТАСС). Фашистски организацей балхаш дIакъовларах бола болам шерлуш латт мехка.

Общественность эгIазъяха я адамашцарча цабезама уйлашта пропаганда яр фашистски группашта правительствас магийтарах.

Селхан саррахьа лаьрххIа вIашагIтехача Хэкни яхача лондонски района совета заседане тIайийцар расови дискриминацеи цабезамеи доктрина пропаганда еш йола ерригa организацеш дIакъовлара де дезараш Iалаьмате чехка дара правительство тIахьехаш йола резолюци.

Лондона ворхI района советаша викалаш бахийтаб чурча гIулакхий министр Брук волча, фашистски кхетаченашта шоаш духьал хилар цунга дIахайта.

Лакхлуш латтача общественноста болама хьалхашка правительство ялац фашисташ совцабергбола хоадамболлаш дола гIулакхаш данза. Чурча гIулакхий министерства селхан сарахьа дIакхайкадир, Англе мехка тIа валара запрет йохаяь американски фашист Рокуэлл, тIеххьара лацар а дIавохийтарг хилар а.

Тахан Рокуэлл полицейски машинаца лондонски аэропорте дIа а вигав, полице США йодаш йолча американски пассажирски самолета тIа а хоаваьв.

ФУД КЕРДА США «КЕРДАЧА ПОЗИЦЕ» ЮКЪЕ?

ЖЕНЕВА, 10 август. **ТАСС спец. корр. Я. Мазора** хоамбу: Селхан делкъал тIехьагIа кхаь пачхаьалкхен подкомитета заседани хилар ядерни тохкамаш делга дIакъовларах лаьца, цига ла а дийгIар, йийца а йийцар цу дешах йола Вашингтонера юхавеначул тIехьагIа цо йийца США викала уйлаш.

А. Дина хьайийцар США позици, «Керда» я аьнна цIи а тилла. Цо аьлар, халкъашта юкъерча тIахьожама кIалха хургйолча национальни станцеш латтача дерригача дунен тIахьожама постий сеть хьаяра тIехьа я хIанз США. Из бакъде гIертар иштта, ядерни тохкамий хьакъехьа Iилман гучадаьннараша моттигашка тешшаме инспекци хилара мел эшараш кхоачашдац яха къамаьл. Дика белгалдаьккхар, 8 нейтралистски пачхаьалкхен меморандума тIара тIабехара инспекце концепци тIаэцаргйоацаш США хилар.

Англе викала Дж. Годбера хьаллаьцар США предложени.

Цул тIехьагIа къамаьл дир советски делегацена кертте латтача Зорина. Цо США предложенешта бокъонца тохкам а бир, царца лоархIамера керда хIама ца хилар хьа а аьлар.

ЧIоагIбеннаб шефаштеи тIемахоштеи юкъера бувзам

Дешара а тактически занятешка а дика толамаш доахаш хьабоагIа Грознерча гарнизона подразделене тIемахой. Дукха ха йоаццаш социалистически яхьа итогаш ювцара а дикагIбараш белгалбахара а вIашагIкхийтта хилар уж тIемахой клубе. ТIемахой гулбеннача хьоашалгIа баьхкар городера шефство лелаеча предприятеи викалаш.

Цига хьоашалгIа венача «Грознефтегеофизика» треста парткома секретара нов. Гасамбекова тIемахоша тактически а политически а занятешка дика толамаш дахара а дIахо йодача хана цу гIулакха аьттув балар ловш а ловца баьккхар.

— Къахьегама толамаш дахара берригa низи хьинари тIа а дахийта къахьег тха треста болхлоша, инженераша, техникаша. Ерригача коллективе коммунистически къахьегама бригада яха сийлен цIи яьккхай, хIаьта из цIи яккхара къовсам лоаттабеш а ба юхебисараш, аьлар цо.

ДIахо дешаре а тактически занятешка а белгалъяьннача подразделенена карара кара тела ЦIе байракхи дикагIболча тIемахошта — сержанташта нн. Калашникова, Барбатько, Беспалова Сийлен грамоташи еннай шефа.

Денгара ди массаза доал чIоагIлуш доагIа Грознерча промышленни предприятей болхлоштеи гарнизона тIемахоштеи юкъера доттагIал. Шефащара бувзам чIоагIбара а треста ремонтно - комплексни контора къахьегамхой балха опыт хьаIомаяра а дIа-юха ух.

Цу гIулакхаша хьахьокх Советски Эскара тIемахоша халкъаца чIоагIа бувзам лелабелга, доттагIал чIоагIделга.

Грознерча промышленни предприятей болхлошца вIашагIбеттабаларал совгIа тIемахой касткаста вай республикерча тайптайпарча районий колхозашка, совхозашка а ухаш сайренаш дIакхухь. Иштта дукха ха йоаццаш уж баха хиннаб Шелковской района «Червленный» яхача колхозе. Цига сайрене гулбелар юрта боахама дукха къахьегамхой, царца юрта боахаме хьалхле лелаераш а болаш. Масала, колхоза вокkхагIвола жа Iу Б. Закаев, доярка В. Кузнецова, парткома секретарь нов. Теренин, иштта кхы дукkхабараш а. Цар массане а шоай балхаца даьха толамаш, кхы дукkха гIулакхаш дийцад.

Гарнизона тIемахошта касткаста лекцеш еш промышленни предприятей шефаша. Масала, Нохч-ГIалгIайчен Министрий Совета председатела заместитела нов. Дорохова вай республике промышленность дегIайоалаяра хьакъехьара лекци йийшай дукха ха йоаццаш. Сакъердамера лекцеш йийшай мехкдаьтта промышленноста болхлой профсоюза обкома председатела нов. Калугина, консервни комбината бригадира нов. Болтычева, иштта кхы дукkхабараша а. Ужжамо масалаш кхы дукkха а доаладе йиш я. Цу дерригача гIулакхаша хьахьокх советски тIемахоштеи халкъаи юкъера бувзам чIоагIбенналга.

Ю. БАБИЧЕВ.

ПЕРВОМАЙСКИ РАЙОНЕРА ХОАМАШ

Новкъост Адаев паргIата Iа

Первомайски района гаьнарча лоамашта юкъе улл ДаьттагIе. Кхехкаш да укхазарча «Заря» яхача колхоза къахьегамхой ахканара балхаш. Цхьабакъда, эсала лел укхаза культура учреждeней балхаш, къаьстта кино хьокхара гIулакх.

Укх шера 18-ча марта деча гIоне кино денадацар ДаьттагIа. Дукха ха йоаццаш 4,5 бутт баьнначул тIехьагIа хьаэттар къахьегамхоша сатийса ди. Кино а дахьаш, вена хьакхаьчар киномеханик Горбаков Iийса. КIалхара бараш баьнна ца Iеш, Iийса ше а цецваьннавар ше укхаза варах. Вела къежар из, моаршалаш хеттачарга жопаш телар юкъ-юкъе «аз шоана денар санна фильм наггахь мара хулаш а дац» яхаш.

ЦIа воагIаш дукха хIана гайнав хьо, яхача хаттараштa а вIалла шек воацаш телар Iийсас жопаш. «Балхаш дукха а долаш кхец тха, — оалар цо».

Хьалтехар («Тиграш караIомаер») яха кинофильм 31-ча июле хургда яха афиша. Хьаша а ваь ше тIайийцача фусама дика кхерза котамаш а йиа, кино хьокхара кечам бе волавелар механик. Нах дукkха гулбелар. Йиза Iийнаяцар 50 моттиг мара йоаца клуб.

Доладелар киносеанс. ГIадбаха хьежар нах. Юкъе кхаьчадар сеанс. ЦIаьхха морхаш тIаяьхкача хувцалу маьлха ди санна хувцаелар фильмага хьийжарий уйлаш: сецар киноаппаратура болх. Биъ беттаи ах беттаи ше ДаьттагIа ца хиннадаь, «сихагIа» дIакхачар духьа сихвенна нов. Горбаков нийсса ахаш хIана дац аьнна кинофильма доакъош а дицденна вена хиннавар.

Ах шера цкъа а вIаштIехьдаргдолаш хиннадац ер-м яхаш, дIаухар нах. Хала кхетаде дезаш дацар Первомайски райкультотдела а кино хьокха венача Горбакова а уж мел раьза ба.

Ханнахьа кинофильмаш кхахьа а хьокха а йиш я ДаьттагIа а кхыча из санна йолча лоаман юрташка а. ГАЗ-69 яха цхьа машини кхо говри я культура отдела цу гIулакха лелаеш. Цхьаккха эшаш хIама яц киносета заведующе нов. Адаевеи, киномеханика нов. Горбаковеи шоай декхараш кхоачашдар мара.

ДIахо магийта мегаргдолаш дац из гIулакх. КПСС райкоми райисполкоми декхарийла я культура учреждeней балха цIенхаштта теркам бе.

А. ЭСТОЕВ,
Первомайски районерча радиовещане редактор.

☆ ☆

Ножай-юртахоша дIадоладаь гIулакх хьаллаьцад

Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхошка ножай-юртахоша даь кхайкарал хьаллаьцад Первомайски района общественносто.

Эггара хьалха из кхайкарал хьахезача райисполкомои районни культура отделои Мужечара, Первомайскера, иштта кхыйолча юрташкара нах вIашагI а теха дIахайтар Ножай - Юрта къахьегамхоша общественни низаца ерригача шоай района клубашта, библиотекашта, иштта кхыйолча культпросветучрежденешта ремонт яь йистеяккха лаьрхIалга. Из гIулакх хьал а лаьца культура учреждeнеш Iанга кийчъе, аьнна дош делар района общественносто.

Шоаш денна дош кхоачашдара чIоагIа къахьийгад цар. Цудухьа района дукхагIа йола культучрежденеш Iана хана къахьегамхоша культурно салоIаргдолаш вIаштIехьъяьхай. ХIанзале ремонт яьй районни культура ЦIен, ГIули, Оалга тIа, Первомайске, Мужеча а кхыйолча а юрташкарча клубаштеи библиотекаштеи.

И. АРЧХОЕВ,
Первомайски района культура отдела заведующи.

=☆=☆≈☆=☆≈☆=☆≈☆=☆≈☆=☆≈☆=☆≈☆=☆≈☆=☆≈☆=

ЯРОСЛАВСКИ ОБЛАСТЬ. Рыбинске Волга тIа гIолла туллаш латт керда тIий. Эшкабетонах яь яйга конструкци ухийт из тIий туллача. Волгеи Черемухеи яхача хин тIа гIоллеи, машиннаькъаш тIа гIоллеи тилла чакхдаргда керда тIий. Ши километр совгIа дIаьха да из. Из туллачара керттера балхаш укх шера даь даргда.

Сурта тIа: Рыбинске Волга тIа гIолла туллаш латта керда тIий.
И. Дынина сурт.

ТАСС фотохроника.

РИГА ТАХАН. Керда Центральни машиннаькъа вокзал.
Н. Грановске сурт. **ТАСС фотохроника.**

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Школаш эргаяхара—шерра никъ

Массанега а бархI шера дешийтара закон доладу 1962 шера 1-ча сентябре денз. Вай республике доккха хIамаш деш латт ворхI шерарчеи юххьерчеи школаех бархI шерара школаш яра, дешара-материальни база шеръяра, мастерскеш оборудованеца Iалашъяра, эргайоаха школаш говзача хьехархощца Iалашъяра хьакъехьа. «БархI шерарча школашта — шерра никъ» — иштта девизаца бу кердача дешара шера бещ бола кечам.

Сунженски, Наьсарен, Наурски районашка школаш ерригаш а хIана яц аьнна эргаяьхаяр. Цу районашка эргаяьхача школай дешара классаш совъяьхай, керда мастерскеш хьалъяьй, бархI шерара школаш говзача хьехархоща кийчъяьй, хIаьта цул совгIа 6—7—8 классашкара дешархой дIа ца бовлийтара духьа даьшцеи ноаноштеи кхетама болх а баьб хьехархоша.

Цхьабакъда, массайолча районашка даьдац школаш эргаяхара ший ханнахьа де дезараш. Цхьаццайолча Советски, Гудермесски, Ножай - Юрта, Грозне районашка тIехьатетт уж гIулакхаш.

Белгалдаккха дезаш да цхьайола бархI шерара школаш хиланза яргйоаца дешара материальни база (кхоачам хиллал классни цIенош, дешара кабинеташ, школьни мастерскеш, хила езаш йола оборудовани, классашка дешархой тоъал боацаш) йоаццашехь хьаеллаш хилар. Царех я Ножай-Юрта районера Бельтинскии, Замай-Юртовскии, Чург - Ирзоевскии школаш, Шалински районера Ново-Жизненскии, Герменчугскии, Сержен - Юртовскии, Ново-Атагинскии школаш, хIаьта иштта Надтеречнии, Грозненскии, Ачхой-Мартанеи, Советскии, кхыйолчеи районашкара цхьайола школаш.

1962-63 дешара шера республике эргайоаккхаш я 24 юххьера школа, 94 ворхI шерара школа, керда хьаелл 37 школа, шоашта юкъе 6 бархI шерара школа а йолаш. Еррига 451 школа хургья республике, царех юххьера — 166, бархI шерара—192, итт шерара —9, цхьайтта шерара — 84. Царна юкъе я 15 школа-интернат. Цу ерригача школашка дешийта лаьрхIад 179 561 дешархочунга.

Массанега а бархI шера дешийтара закон ший ханнахьа кхоачашдар Iалаьмате боккха лоархIам болаш а лаьрххIа теркам тIабахийта безаш а гIулакх да. Эггара хьалха цу гIулакха хадданза а цIенхаштта а йоакхо е езаш я юрта Советаш, халкъа образоване органаш, хIаьта иштта ерригa общественность. Ше-шегIа кхоачашхургда аьнна, мело е йиш йоацаш гIулакх да из.

Школаш эргаяхар чакхдала дезаш да 15—20 августа, малагIча школа 8-ча классе шедешаргда хIара дешархочоа ховргдолаш. Цу ханна кийчъяь яха еза школьни интернаташ, совбаха йиш йолча, дешархой сов а боахаш. Уйла янза яргьяц школашта гаьна даха бераш деша дIакхувлара гIулакха а.

Дешара гIулакх лерттIа вIаштIехьдаккхара эггара хьалха эшар да классни цIенош Iалашдар. ДукхагIча даькъе из кхоачашде деза йолаш йола дешара майда шеръярца, йолаш йолча школашта тIахувтташ цIенош хьалдарца. Иштача наькъаца Наьсарен районе тIакхетаргья 1200 бера моттиг, Сунженски районе — 480, Ножай - Юрта районе — 1270, Гудермесски — 910 моттиг.

Цу гIулакха хьалъеш йола гIишлош хьалъяь яхара мел эшар де деза, 1-ча сентябре бераш парташ тIа Iоховшаргдолаш. Из иштта ца хуле, бархI шерара школаш я аьнна вывескаш хьалтохар мара кхы хIама хургдац.

ТIахувтташ йола гIишлош хьалъяр во лел Ачхой-Мартана, Ведана, Шаьла, Советски, МагIалбика, Надтеречни районашка.

Лакхе белгалъяьхача районашкарча КПСС райкомаша, райисполкомаша, халкъа образоване органаша лерттIа кулгал а йоакхо а яц школаши, школашта тIахувтташ йола гIишлоши хьалъяьяхара, цу гIулакха эшаш дола ахчеи гIишлой материалаши Iалашъяра, гIишлонашка депутатийи комсомольскии посташ вIашагIйоххара.

Во лел цу лоархIамерча балха юкъе общественность озилга а. Даьштеи ноаноштеи дIадовзийтадац школаш эргаяхара гIулакха маIан, цун лоархIам.

Дукха ха йисаяц дешара шу доладала. Дерригa низаш оарцагIдаха деза школаш дикача кийчонца болх бе дIайолаялийтара мел эшар Iалашдара. Кхетамца вIаштIехьдаккха деза юрташкарча а городашкарча а школашка хьехархой дIанийсбар, царна чуIе цIенош а кхыдола вахара эша хIамаш а Iалашдар.

ВIалла магийта мегаргдолаш дац цхьаццайолча моттигашка хьехархой йоакхо яра гIулакх тесса леладар. «Ингушский» совхозе, масала, хьехархошта хьожадаьдар цхьа цIа. Дог гIоздоаккхаш кхаъ бар из. Юххера а дийцача бесса доацаш, кхыча бесса хилар гIулакх. Школа геттар гаьна хиннадар уж цIенош.

Партийни, советски, халкъа образоване, боахама органий кулгалхошта ха деза къона тIехье коммунистически кхетамца хьалкхеяра гIулакха арахьара тIабаьхка къона хьехархой гIулакхаца тIаэцарцеи цар вахара хьашташ лерттIа Iалашдарцеи дувзаденна хилар.

МагIалбика районерча «Серго» яхача участке, Вознесеновске, Долакоа, СоагIапча, Реданте вIаштIехьдаьхад керда боагIача хьехархошта чуIе цIенош. Цу хьакъехьа дика хIама карагIдаьннад МагIалбика районерча кулгалхошта.

ЛаьрххIа уйла е езаш да бархI шерарча школашта бола директораш харжар. Вай республике йолаш я хIара бархI шерарча школанна кулгалдеш лакхера говзал йола хьехархо хилийта торо.

Дерригa деша ха йола бераш хила деза укх шера школе. Соахка 457 бер дисар ца дешаш. Къаьстта теркам тIабахийта беза вайнаьха йиIигаш деша ховшаяра, кхы дIахо хилийта мегаргдолаш дац деша ха йола вайнаьха йиIигаш деша ца ахар. Цу гIулакха оарцагIйовла еза халкъа образоване органаш, КПСС райкомий кхалнаьха отделащ, комсомольски организацещ, юртий Советаш.

Цхьаккха а зIамига хIама дац кердача дешара шера кийчо яра юкъе. Цу хьакъехьа де мел дезар доккха а лоархIамера а да. Цхьаккха а хIама хила йиш яц эггара дикагIа йолча замах, коммунистически обществе яхаргйола тIехье хьалкхеярал. Цудухьа Iалаьмате боккха лоархIам болаш да массанега дешийтара закон кхоачашдар, школаш эргаяхара гIулакх дизза а ший бокъонца а чакхдаккхар.

У. ОЗДОЕВ.

Библиотеко Iалашду болхлой хьашташ

Тха зIамигача коллективо хIанзара ший керттера декхар лерхI юрта боахама къахьегамхой культурни хьашташ кхоачашдар. Цудухьа тхоай дукхагIбола болх юрта боахама къахьегамхой болча, кхашкеи фермашкеи бу оаха. Тхо верригa а кхо саг мара вац.

Нагахьа ди хилац тхох цаI е кхай тIа, е ферме йоацаш. Оаха юрта боахама къахьегамхошта деша книжкаш кхухь, цар хьашташка хьежжа, керда арадаьннача книжкай хьакъехьа библиографически обзораш ю.

Дикка моттиг дIалоац тха балха юкъе кхай тIеи фермашкеи чIоаггIа книжкаши газеташи дешаро. «Лермонтовский» совхоза 1-ча отделенера болхлойи механизатораши раьза хул библиотека болхлой шоаш болча баьхкача. Библиотекаро нов. Мальсаговаси дешара зала заведующаяс нов. Колотовскаяси касткаста еш болхлошта дика чулоацам болеи теркам тIаозаш йолеи материалаш. № 1 йолча тракторни бригада механизатораштa дийшад КПСС ЦК, СССР Министрий Совето юртбоахама къахьегамхошка даь кхайкарал, иштта кхыйола материалаш.

Дика ладийгIар механизатораша нов. Мальсаговас укх деношка йийшача «Бокъонца болча машарга бода никъ» яхача газета статьяга а, хIаьта иштта «Цхьан шера ши хьувкъам» яхача статьяга а.

Дикка новкъостал ду оаха пенгазети, хьокхама доскаи, къахьегама листовкаши вIаштIехьдоахаш а.

Юрта боахама болхлой а книжкаш дешарий а теркам тIаозаш да библиотеке оаха вIаштIехьдаьха стендаш. «ДIайха а диза а долаш Iангара доахаргда вай доахан» яхаш я цхьа стенд. Цу тIа хьахьокх хьайбай боахам бувцаш дола книжкаши журналаши. Кхы а хозагIа а дикагIа а вIаштIехьъяьккха я «Ялат ханнахьа а доа ца деш а чуэцаргда вай» яха стенд. Цу тIа гулдаьд дикагIа дола ялаташ чуэцара гIулакхаш дувца книжкаш, брошюраш, журналаш. Дукха я царна юкъе «кура» хьажкIаш ювца материалаш а.

А. САЛИНА,
Ачхой-Мартана библиотека заведующи.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре. Йоккха зал — **«ЦIаьхха вIашагIкхетар».** Долалу: 12, 10 (сайрийна). **«Сейм бердашкара хьаарадоагIа».** Долалу: 10, 2, 4, 6, 8.

ЗIамига зал № 1 — **«Миха хьайра».** Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — **«Къона вай хиннача хана».** Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамига зал № 3 — **«Миха хьайра».** Долалу: 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

«Родина» цIерахча кинотеатре

«Мальчик с пальчик». Долалу: 9. **«Къона вай хиннача хана».** Долалу: 1.50, 2.20, 5.50, 9.20. **«КIудилг йола йоI».** Долалу: 12.40, 4.10, 7.40. **«Тха правда»** (йIаьхъяь сеанс). Долалу: 9.20.

13-ча августа денз хургда **«ВорхI михага».**

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15, **Телефонаш:** редактора вам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахарен, экономикан, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ03136. Заказ № 4256